

ZČU v Plzni – Právnická fakulta, Katedra právních dějin

Posudek k diplomové práci Václava Peše
„Institut služebností v římském právu a v aktuálním českém právu“

Diplomant si za téma své práce zvolil služebnosti, od jejich podoby v římském právu až do současného pojetí tohoto institutu v platném občanském zákoníku (NOZ). V první části je pojednáno o služebnostech z pohledu římského práva, v části druhé jsou analyzovány služebnosti v NOZ, zatímco v poslední část práce se diplomant pokusil o srovnání obou časově vzdálených právních řádů právě z perspektivy služebností.

První část práce (str. 3-36) nejprve vymezuje základní pojmy římského práva, nutné k pochopení služebností. Vysvětluje se, co je věc, co jsou věcná práva, vlastnictví, držba, atd. U služebností je nejprve vysvětlen původní smysl jejich latinského názvu, dále je vyloženo rozdělení služebností na pozemkové a osobní, jak s odkazem na recepci římského práva ve středověku, tak i na ABGB. Na otázku, zda institut služebností představuje uzavřený systém, nebo lze zřizovat i jiné, „nepojmenované“ služebnosti, se přiklání diplomant k pozitivní odpovědi. Následuje historický exkurs vývoje institutu služebností v římském právu až do doby Justiniánova zákonodárství a přehled možných důvodů vzniku a zániku služebností. Zakončení první části práce se věnuje vybraným osobním služebnostem a procesní ochraně služebností.

K této části práce nemám větší výhrady, jeví se mi být přehledná a dobře zpracovaná. Možná mohlo být věnováno více prostoru služebnostem doby z počátků recepce římského práva.

Druhá část práce (str. 37-58) se věnuje služebnostem v aktuálním českém právu. Krátce je nastíněna recepcie římského práva v českém středověku a následný vývoj až do doby nástupu komunistické totality, která znamenala násilné přerušení předchozího vývoje. Teprve aktuální občanský zákoník na tento předchozí vývoj opět navazuje. Diplomant sleduje vývojovou linii tematiky služebností v NOZ, samotný pojem služebností, jejich členění, vznik, obsah, zánik, ochranu. Zvláště se zmiňuje o některých problematických otázkách, jako je například možnost zřizování služebnosti na dvou pozemcích téhož vlastníka. Závěr druhé části se opět zaměřuje na vybrané osobní služebnosti.

Ve třetí stručnější komparační části práce (str. 59-69) jsou srovnány některé vybrané otázky služebností v podobě římskoprávní a v podobě NOZ – především čtyři základní zásady římskoprávních služebností, při jejichž promítnutí do NOZ je zřejmé, že NOZ se i při své inspiraci římským právem vydal svou vlastní nezávislou cestou.

Práce je zakončena krátkým hodnotícím závěrem, resumé v anglickém jazyce a dostatečně obsáhlým seznamem použité literatury a pramenů.

Zastávám názor, že předloženou diplomovou práci je možno doporučit k obhajobě.

V Plzni dne 2. května 2019

doc. JUDr. Miroslav Černý, Ph.D., JU.D.